

A titkos információgyűjtés, valamint a leplezett eszközök alkalmazása eredményének felhasználása kapcsán felmerülő jogértelmezési problémák - a bírói gyakorlat tükrében

STEINER Gábor¹

A titkos információgyűjtés és a leplezett eszközök alkalmazása, majd pedig eredményének felhasználása során előfordulhatnak olyan eljárási hibák, mulasztások, amelyek lehetetlenné teszik az általuk beszerzett bizonyítékok felhasználását. Ezek leginkább a törvényi határidők be nem tartására, az időbeli korlátok túllépésére, valamint az alkalmazási kör - mind cselekmények, mind személyek terén történő - jogszerűtlen kiterjesztésére vezethetők vissza. Írásomban a leggyakoribb ilyen eseteket kívánom bemutatni, konkrét példákkal alátámasztva.

Kulcsszavak: leplezett eszközök, titkos adatszerzés, titkos információgyűjtés, bírói engedély, eredmény, felhasználás, bíróság, határidő

1. A titkos információgyűjtéssel kapcsolatban a feljelentésre előírt határidő megsértése

A legnagyobb problémát az elmúlt évtizedekben egyértelműen a titkos információgyűjtés eredményének felhasználása jelentette, amely vonatkozásában az új büntető-eljárási törvény, a hatályos 2017. évi XC. törvény 258. §, 259. §, 260. §-a végre pontos kereteket szabnak meg. Ám a korábbi eljárási törvény, az 1998. évi XIX. törvény e körben még sokkal általánosabb szabályozást tartalmazott, különösen a leginkább gyakran felmerülő jogalkalmazási probléma, a *feljelentési kötelezettség* tekintetében megállapított törvényi határidőnek a vonatkozásában.

A konkrét példával érintett időben hatályban volt szabályozás szerint a bűnüldözési célból folytatott bírói engedélyhez kötött titkos információgyűjtés eredménye – a bizonyítani kívánt bűncselekmény tekintetében a titkos adatszerzés engedélyezésének törvényben meghatározott feltételeinek fennállása

¹ Bíró, Fővárosi Törvényszék. Judge, Metropolitan Court of Budapest, e-mail: steinergabor@birosag.hu

esetén – a büntetőeljárásban csak akkor volt felhasználható, hogy ha a büntetőeljárásban felhasználni kívánt információ megszerzését követően a titkos információgyűjtést végző szerv a feljelentési kötelezettségének *haladéktalanul eleget tett*.

Az 1998. évi XIX. törvény 206/A. §-a rögzítette tehát a fentiek szerint a konkrét vádbeli időszakban a „haladéktalanság” követelményét a feljelentési kötelezettség vonatkozásában, azonban ennek pontos értelmezésével – a konkrét időbeli korlát megjelölésével – adós maradt.

Így a korábbi szabályozás lényegében kizárólag a 74/2009. BK *véleményre* támaszkodhatott, amely a feljelentés „haladéktalansága”, illetve – későbbi terminológia szerint – „nyombanisága” értelmezéséhez kapcsolódó probléma forrásaként utalt arra, hogy a törvény pontosabban nem határozza meg azt, hogy mit, mely időtartamot kell a feljelentési kötelezettség teljesítésének „haladéktalanságán” érteni. Erre az ügyek eltérő jellege, bonyolultsága, az adatmennyiség változó terjedelme miatt – a BK vélemény megállapítása szerint – minden esetre érvényes, egzakt meghatározás nem tehető, legfeljebb azok a szempontok voltak rögzíthetők, amelyek figyelembevételével a bíró – a bizonyítékként felhasználhatóság lehetőségéről elsőként döntő nyomozási bíró [1998. évi XIX. törvény 207. § (2) bekezdés *b*) pont], majd később a perbíró – jogilag állást foglalhatott a „haladéktalanság” követelményének megtartottsága kérdésében.

A BK vélemény ezzel kapcsolatosan azt rögzítette, utalva a probléma kiindulópontjára, hogy a lehallgatásokat végrehajtó Nemzetbiztonsági Szakszolgálat rendszerint nagy mennyiségű információt tartalmazó anyagot ad át a titkos információgyűjtést végző szervnek, amely adathalmazban az információgyűjtés célja szempontjából érdektelen, vagy az ügyben nem érintett személyre vonatkozó adatok is szerepelnek, amelyeket ki kell szűrni és meg kell semmisíteni. Ez pedig értelemszerűen bizonyos időt vesz igénybe. A „haladéktalanság” tehát – a BK vélemény szerint – nem értelmezhető úgy, hogy a még szüretlen adatok átadásának napján eleget kell tenni a feljelentésnek. A titkos információgyűjtést szabályozó ágazati jogszabályok [Nbtv., Rtv. stb.] ekkor nem szabtak arra határidőt, hogy az érdektelen adatok kiszűrését mennyi idő alatt kell elvégezni. Az 1998. évi XIX. törvény viszont, ugyan a titkos adatszerzés tekintetében, az érdektelen adatok kiszűrésére és megsemmisítésére nyolcnapos határidőt engedett [1998. évi XIX. törvény 204. § (4) bekezdés]. Indokolt volt tehát – a BK vélemény megállapítása szerint – a „haladéktalanságnak” olyan értelmet tulajdonítani, hogy az 1998. évi XIX. törvény Be. 206/A. § (1) és (4) bekezdéseinek az alkalmazási körében ez a követelmény még nem sérül akkor, amennyiben feljelentési kötelezettségének az információgyűjtést végző szerv az adatok megszerzését követő *8 napon belül nem tesz eleget*.

Ez a „gumiszabály” számos értelmezési probléma forrása volt, akár az ügyészség és a bíróság, de éppen ugyanígy a korábbi nyomozási bírói határozatok, illetve a perbírói álláspont között. Mindezt az is bizonyítja, hogy a jogirodalomban a kollégiumi vélemény fenti megállapítása (miszerint 8 napnak az eltelte még nem jelent

jogsértést) gyakorlati kritikájaként az akkori büntetőeljárás törvény kommentárjában rögzítésre került azon – jogalkalmazói – álláspont, amely szerint:

„A feljelentési kötelezettség [és pontosan ugyanígy a nyomozása elrendelése] teljesítésének késedelme esetén annak oka nem vizsgálható és közömbös is, figyelemmel arra is, hogy a törvény a feljelentést az adatok megszerzését követően határozza meg, azaz az adatok vizsgálata, kiértékelése, vagy elemzése nem hátráltathatja e kötelezettséget”,²

mint ahogyan a jogelmélet is kritikával illette a Kúria jogszabály-értelmezését, kiemelve azt, hogy „[n]em látszik szerencsésnek, hogy a Kúria adott kérdésekben eltérő nyelvtani értelmet tulajdonít egyébként egyértelműnek tűnő kifejezéseknek”, hiszen „a Magyar nyelv értelmező szótára szerint a haladéktalan szó jelentése késedelmet nem tűrő, idővesztés, halogatás nélkül, azonnal elvégzendő, teljesítendő” cselekedetet jelent – szemben a Kúria álláspontjával –, éppen ezért „nagy téttel járó, alapvető törvényességi kérdésben annál mégis több várható el, hogy 8 nap még nem jelent jogsértést”, még akkor is, ha nehéz erre határidőt megállapítani.³

A Fővárosi Törvényszék a 25.B.311/2012/360. számú ítéletében a titkos információgyűjtés eredményének egy részét a feljelentési kötelezettség időszerű megtételének elmaradására hivatkozva kizárta a bizonyítékok köréből. Ez volt az a pont ugyanis, ahol az egyébként jogszerűen végrehajtott titkos információgyűjtéseket hiába végezték el eredményesen, az ügyet tárgyaló bíróságnak azoknak az eredményét ki kellett zárnia a bizonyítékok köréből, mivel a feljelentések megtételére sok esetben jóval az arra nyitva álló időn túl került csak sor.

Az adott ügyben a bírói engedélyhez kötött titkos információgyűjtés eredményének kizárására irányuló perbírói intézkedés azon alapult – hiába engedélyezte azok felhasználását eredetileg a nyomozási bíró –, hogy a felderítést végző szerv a vád tárgyát képező vesztegetések és az azokkal érintett vádlottak kapcsán nem-hogy késedelmesen, de egyáltalán nem tett feljelentést.

Ami feljelentést egyedülként tett, az ugyanis nem erre, hanem egy teljesen más tárgyú, külön ügyszámon futó büntetőügyre vonatkozott, jelesül az ugyancsak a Fővárosi Törvényszék előtt eltérő ügyszámon folyó másik bűnügyre, amelyben a passzív oldalon lévő terheltek mellett az aktív oldalon az adott ügyben nem érintett, eltérő személy volt a vádlott, és az ügy tárgyát is a vádbeli ügytől teljesen elkülönülő, egészen más cselekményhez kötődő vesztegetés képezte.

Mindemellett a titkos információgyűjtés végzésének a konkrét vádbeli elkövetési időszakban, a 2008–2009. évek közötti időpontban hatályos Be. 206/A. § (1) bekezdésének *b*) pontja egyértelműen megkövetelte a titkos információgyűjtés

² Bodor Tibor et al.: *Nagykommentár a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényhez*. Budapest, Wolters Kluwer, 2012.

³ Tóth Mihály: Néhány időszerű garanciális kérdés a titkos nyomozati (felderítési) eszközök eredményének felhasználása köréből. *Büntetőjogi Szemle*, (2016), 1–2. 94.

eredményének felhasználhatóságához feltételként azt, hogy a felderítést végző szerv a büntetőeljárásban felhasználni kívánt információ megszerzését követően haladéktalanul feljelentést tegyen. Ezt a 2006. évi LI. törvény iktatta be a törvénybe, 2006. július 1. napjától volt hatályos, és a Be. egészen 2011. március 1. napjáig így szólt. 2011. március 1. után változott meg ez a rész, a 2010. évi CLXXXIII. törvény 139. §-ában szereplő módosítás folytán, amely módosította annyiban, hogy onnantól kezdve már nem csak és kizárólag a feljelentési kötelezettségnek való haladéktalan eleget tétel, hanem a nyomozás nyombani elrendelése is elegendő lett már hozzá.

Ez utóbbi vonatkozásban viszont határozottan kiemelte az elsőfokú bíróság azt, hogy amellett, hogy a titkos információgyűjtés során beszerzett közlemények által lefedett időszakok az 1/A. vádpontnál 2009. február 2. és 2009. április 13. napja közöttiek, az 1/B. vádpontnál 2008. május 13. és 2008. május 21. napja közöttiek, az 1/C. vádpontnál 2008. május 8. és 2008. december 22. napja közöttiek, az 1/D. vádpontnál pedig 2009. március 19. és 2009. április 9. napja közöttiek, addig a feljelentésnek a megtételére csak 2009. október 9. napján került sor, lévén, hogy a vádnak az álláspontja szerint – amely jól kitűnik a titkos adatszerzés későbbi, újabb 90 napra történő elrendelésére irányuló ügyészi indítványból – addig csak a másik ügy tárgyát képező eltérő vesztegetés kapcsán folyt a nyomozás, más személy feljelentése alapján.

Mindezek alapján a bíróság arra jutott, hogy a haladéktalanság követelménye mindenképpen sérült, amely még akkor is kizárási ok lett volna, hogy ha a feljelentés egyáltalán erre az adott bűnügyre vonatkozott volna, amelynek a kapcsán azonban szintén az ellenkezőjére derült fény.

Az adott időszakban hatályban volt 1998. évi XIX. törvény (Be.) 206/A. § (1) bekezdésének *b)* pontja értelmében a bűnüldözési célból folytatott bírói engedélyhez kötött titkos információgyűjtés eredménye a büntetőeljárásban kizárólag csak akkor volt felhasználható, hogy ha a büntetőeljárásban felhasználni kívánt információ megszerzését követően a titkos információgyűjtést végző szerv a feljelentési kötelezettségének haladéktalanul eleget tett.

A bíróság a fenti jogszabályhely alapján mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy a konkrét büntetőügyben – azaz az adott ügy tárgyát képező bűncselekmények miatt, az adott ügy vádlottjaival szemben – a titkos információgyűjtést végző szerv a törvény által kötelezően előírt feljelentési kötelezettségének az információk megszerzését követően valóban haladéktalanul – ami az akkori 1998. évi XIX. törvény 204. § (4) bekezdéséből eredeztetően (mint az érdektelen adatok megsemmisítésére megszabott idő) 8 napot jelentett – eleget tett-e.

Ennek során először a nyomozati iratok tartalmát vizsgálta, amelyből megállapította, hogy az ügyben a nyomozás elrendelésére még csak nem is a fenti felderítést végző szervek, hanem egy, a hatóságoktól független magánszemély feljelentésére került sor, 2009. április 15. napján. A felderítő szervek is tettek egy feljelentést 2009. március 25. napján, azonban ez a feljelentés nem az adott ügyre vonatkozott, abban ezen ügy tárgyát és személyi körét nem érintették.

A feljelentés időpontjával kapcsolatban az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az az 1/B. és az 1/C. vádpontok esetében nem felelt meg a Be. 206/A. § (1) bekezdés b) pontjában írt „haladéktalanság” követelményének, a 74/2009. BK véleményben is rögzített 8 napnak, mivel hosszú hónapok teltek ott el a feljelentés megtételéig (lásd a titkos információgyűjtés időszakát fent). Az 1/D. vádpont esetében pedig az volt megállapítható, hogy a felderítő szerv a titkos információgyűjtést még jóval a feljelentésnek a megtétele után is folytatta, és már utána rögzítette az e vádpont alapjává tehető, konkrét beszélgetést is (2009. április 9. napján).

Az ügyben beszerzett iratanyag alapján megállapítható volt az, hogy a felderítő szerv általi feljelentésnek a megtételére nemhogy csupán csak megkésve, 2009. március 25. napján, tehát a „haladéktalanság” törvényi követelményét is megsértve került sor, de még a végül megtett feljelentés sem a konkrét büntetőügyre vonatkozott, hanem egy attól teljesen független, illetékesség folytán ugyan szintén a Fővárosi Törvényszék előtt indult, de egy másik ügyszámon folyó, az adott ügytől eltérő tárgyú, más cselekmény miatt folytatott büntetőügyre.

Azon büntetőügy ugyanis, amelynek alapját a felderítő szerv által végül megtett feljelentésben szereplő bűncselekmény képezte, egyértelműen beazonosítható, hogy az egy egészen más tárgyú bűnügy volt. Annak sem a tárgya, sem pedig a szereplői nem voltak azonosak az adott bűnügyben szereplő, vád szerinti aktív vesztegetőkkel. Annak kapcsán az ügyészség külön ügyszámon és jóval később emelt vádat, a tárgya pedig eltért a konkrét vádbeli büntetőügytől.

Egyértelműen megállapítható volt tehát, hogy a felderítő szerv által tett feljelentés arra az ügyre vonatkozott, és nem az adott büntetőeljárás tárgyát képező cselekmények egyikére. Ezt támasztotta alá továbbá külön még az is, hogy a felderítő szervnek ez a feljelentése csakis a másik ügy nyomozati irataiban volt megtalálható, az kizárólag csak oda került beszerelésre.

Röviden összefoglalva a fentieket, az elsőfokú bíróság álláspontja szerint megállapítható volt, hogy a felderítést végző szerv egyáltalán nem is tett feljelentést az adott vád tárgyát képező bűncselekmények miatt. Ami feljelentést utóbb egyedül tett, az pedig nem is erre, hanem egy ettől teljesen elkülönülten és konkrétan más személy aktív vesztegetése miatt folyó másik bűncselekményre vonatkozott. Eképpen a megtett feljelentésben sem az adott büntetőügyben aktív vesztegetői pozícióban lévő konkrét vádlottak, hanem egyedül a másik ügyben érintett vállalkozó került aktív elkövetőként feltüntetésre, tehát a személyi kör is teljességgel eltért itt.

A fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság akként határozott, hogy a bírói engedélyhez kötött titkos információgyűjtés eredményének e részét a bizonyítékok köréből kizárta. Ennek folytán a bírói engedélyhez kötött titkos információgyűjtés eredményének felhasználása az adott büntetőügyben – objektív törvényi tiltó rendelkezés következtében – nem volt már lehetséges.

A Fővárosi Törvényszék ítéletét a Fővárosi Ítéletábra mint másodfokú bíróság felülbírálta, amelynek során nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak a titkos információgyűjtés eredményét kizáró döntésével. A 3.Bf.43/2017/37. számú másodfokú

ítéletében az ítélőtábla kifejtette, hogy a bírói gyakorlat és az eljárási törvény rendelkezései szerint koránt sincs a nyomozó hatóságnak olyan jellegű kötelezettsége, hogy a feljelentésben vagy a nyomozást elrendelő feljegyzésben köteles lenne részletezni a gyanúsítottak személyét, avagy az általuk elkövetett bűncselekményeket, és tartalmilag sem kell megjelölnie a pontos tényállást. Téves volt tehát az elsőfokú bíróság azon álláspontja, hogy mivel a feljelentésben a másik ügyben érintett aktív vesztegető is szerepelt, ezért az kizárólag a másik büntetőügynek a tárgyára vonatkozik. Összefoglalva tehát, nincs olyan kötelezsége a nyomozó hatóságnak, hogy a feljelentésben a gyanúsítottak személyét, illetve a gyanú tárgyát képező eseményeket teljeskörűen megjelölje.

Ezenfelül hivatkozott az ítélőtábla a feljelentés megtételének haladéktalansága kapcsán pedig arra, hogy a Kúria a Bhar.III.371/2013. számú BH.2014.3.97. számon közzétett határozatában kifejtette már, hogy a titkos információgyűjtés eredményének felhasználásánál a feljelentési kötelezettség megtételének haladéktalansága nem pusztán az engedélyben megjelölt határidő lejártá és a feljelentés teljesítése közötti időtartam alapján, hanem az információ mennyiségi, tartalmi megismerésének, feldolgozásának a bonyolultsága figyelembevételével ítéendő meg.

A konkrét vádbeli ügyben a másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság meghatározó jelentőséget tulajdonított a törvényben hivatkozott nyolcnapos határidőnek. Ennek során pedig tévesen arra az álláspontra helyezkedett, hogy ez egyben azt is jelenti, hogy a lehallgatást végzőnek folyamatában is figyelemmel kell kísérnie a beszerzett anyagot, hogy a törvényi kötelezettségének eleget tegyen.

Ezzel szemben az akkori büntetőeljárás törvény nem írt elő folyamatos ellenőrzést, elemzést a beszerzett anyagokkal kapcsolatban, hanem az irreleváns adatok megsemmisítésének határidejét a titkos információgyűjtés befejezéséhez kötötte. A nyolcnapos határidő az irreleváns adatok megsemmisítésére és nem arra vonatkozott, hogy egy különösen bonyolult ügyben kellene a beszerzett információt megsemmisíteni még azelőtt, hogy az összefüggő vizsgálatra sor kerülhessen, és meg lehetne ítélni annak releváns vagy irreleváns voltát. Így tehát tévedett az elsőfokú bíróság akkor, amikor nem tartalmi, hanem mennyiségi alapon közelítette meg a „haladéktalanság” valódi értelmét. A büntetőeljárás törvény nem véletlenül nem fogalmazott meg rá egzakt határidőt, mert az nem is lett volna lehetséges, mivel a feljelentés megtételéhez előzetesen mindig igen alapos és körültekintő mérlegelő, értékelő tevékenységre van szükség.

A konkrét vádbeli ügyben hosszú időn keresztül került sor információgyűjtésre az azzal érintett vádlottakkal szemben. Igen jelentős mennyiségű anyag várt feldolgozásra, értékelésre, és egy szükségszerűen többszereplős, bonyolult konspiratív elemekkel átszőtt bűncselekmény (vesztegetés) összefüggéseinek kielemezésére kellett hogy sor kerüljön. Az elsőfokú bíróság is kifejtette az ítéletében, hogy a vádlottak között folyt telefonlehallgatások alapján önmagukban a lehallgatások nem képeztek olyan anyagot, amelynek alapján az egyes bűncselekmények kétséget kizáróan megállapíthatók lehettek volna, ugyanis a lehallgatott telefonbeszélgetések

e vonatkozásban egyértelmű adatot nem tartalmaztak. Az elsőfokú ítéletben megjelölt titkos információgyűjtés határidejének lejártá és a vádhatóság által a vádirat benyújtását követően csatolt feljelentés időpontja között eltelt időtartam tehát önmagában az ítéletábra szerint nem volt tekinthető olyan mértékűnek, amely a haladéktalanság követelményét megsértette volna, és ne felelt volna meg a Legfelsőbb Bíróság Bk.74/2009. számú véleményében kifejtetteknek. Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokon kizárt bizonyítékokat felhasználhatónak ítélte meg, és e körben nem állapította meg a haladéktalanság követelményének megsértését.

Ezzel ellentétes értelmezést fejtett ki ugyanakkor a Debreceni Ítéletábra a Bf.I.628/2013/22. számú határozatában, amelyben egy konkrét ügyben azt állapította meg, hogy:

„A több mint három hónapos késedelem a feljelentési kötelezettség teljesítésében az ítéletábra álláspontja szerint nem értékelhető akként, hogy a haladéktalanság elve sérelmet nem szenvedett, erre tekintettel a titkos információgyűjtés anyaga bizonyítékként e körben nem használható fel”,

amiből pontosan látható, hogy a feljelentési kötelezettségre megállapított egzakt határidő hiányában az egyes bíróságok is számos esetben eltérően értelmezték a törvény rendelkezését.

A Debreceni Ítéletábra a fenti határozatában kifejtette, hogy nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak azon okfejtésével, hogy ahol a feljelentés a titkos információgyűjtés tartamának lejártá előtt megtörtént, a haladéktalanság elve sem sérült. Az ügy másodrendű vádlottjára vonatkozó és terhelő bizonyítékként felhasználni kívánt információkat 2007. augusztus 1. és augusztus 14. napja között rögzítették, a feljelentés időpontja pedig 2007. november 19. napja volt. A 74/2009. BK vélemény 3/b) pontja rögzítette: a törvény pontosabban nem határozta meg, hogy mit, mely időtartamot kell a feljelentési kötelezettség teljesítésének „haladéktalanságán” érteni. Erre az ügyek eltérő jellege, bonyolultsága, az adatmennyiség változó terjedelme miatt minden esetre érvényes egzakt meghatározás nem volt tehető, legfeljebb azok a szempontok voltak rögzíthetők, amelyek figyelembevételével a bíró – a bizonyítékként felhasználhatóság lehetőségéről elsőként dönteni hivatott nyomozási bíró, illetőleg majdan a perbíró – állást foglalhatott a „haladéktalanság” követelményének megtartottsága kérdésében. Indokolt volt tehát a haladéktalanságnak olyan értelmet tulajdonítani, hogy az 1998. évi XIX. törvény 206/A. § (1) és (4) bekezdéseinek alkalmazási körében ez a követelmény még nem sérült akkor, hogy ha a feljelentési kötelezettségének az információgyűjtést végző szerv az adatok megszerzését követő 8 napon belül nem tett eleget. A több mint három hónapos késedelem azonban itt a feljelentési kötelezettség teljesítésében az ítéletábra álláspontja szerint nem volt értékelhető akként, hogy a haladéktalanság elve sérelmet nem szenvedett volna. A jelentős késedelmet a nyomozó hatóság részéről – az ítéletábra álláspontja szerint – vélhetően az indokolta, hogy a feltételezett „maradék” 200 000 forint átadását is dokumentálhassák.

A Debreceni Ítéltábla tehát a fenti végzésében arra a következtetésre jutott, hogy már három hónapos késedelmet meghaladó idő is a haladéktalanság követelményének megsértését jelenti, amely döntés így részben ellentmondónak látszik az előzőekben idézett másik bírói döntéssel.

2. A leplezett eszközök alkalmazására lehetővé tett törvényi határidő megsértése

Viszonylag ritkábban jelentkező probléma ugyanakkor a leplezett eszközök alkalmazására lehetővé tett *törvényi határidőnek* a megsértése, azonban erre is akad néhány esetben példa. Háttérjogszabályként itt a konkrét esetnél hatályban volt korábbi büntetőeljárás törvény, az 1998. évi XIX. törvény 203. § (5) bekezdése szolgált, amely akkoriban akként rendelkezett, hogy a titkos adatszerzés legfeljebb 90 napra volt engedélyezhető, amely ismételt indítványra *egy alkalommal* legfeljebb 90 nappal még meghosszabbítható volt.⁴

A Fővárosi Törvényszék az ugyancsak a már idézett 25.B.311/2012/360. sz. ítéletében a titkos adatszerzés eredményének egy részét (az adott ügyben még nem a jelenlegi terminológia szerinti, a 2017. évi XC. törvény által megalkotott „leplezett eszköz” megnevezésű eszközről volt szó) az alkalmazásra az akkori szabályozásnak megfelelően rendelkezésre álló maximális – kétszer 90 napos – határidő megsértésére hivatkozva, kizárta a bizonyítékok köréből.

Az ügyben a titkos adatszerzések végrehajtására 2009. április 15. és 2009. július 13. napja, 2009. július 13. napja és 2009. október 10. napja, majd pedig utána 2009. október 10. napja és 2010. január 7. napja között került sor. Az akkor a hatályban volt 1998. évi XIX. törvény 203. § (5) bekezdése alapján a titkos adatszerzés legfeljebb 90 napra volt engedélyezhető, ami ismételt indítványra egy alkalommal legfeljebb 90 nappal volt meghosszabbítható.

Garanciális okokból a titkos adatszerzés legfeljebb 90 napra volt tehát engedélyezhető, amely ügyészi indítványra egy esetben és legfeljebb 90 napra volt meghosszabbítható. A törvényben megjelölt időtartam azonban a bíróságok számára csupán egy lehetőség volt, ugyanis az elé tárt iratok és a kérelem indokai alapján önállóan kellett mérlegelnie azt, hogy ezen belül hány napot is engedélyez. Ennek során a kérelmező álláspontja őt nem kötötte. Meghosszabbítás esetén pedig vizsgálnia kellett azt is, hogy az engedélyezés óta eltelt idő alatt keletkezett bizonyítékok igazolják-e a kérelem megalapozottságát, illetve hogy a titkos adatszerzést végrehajtó hatóság hatékonyan és törvényesen használta-e ki a rendelkezésére álló időt és eszközt. Annak nem volt akadálya, hogy a meghosszabbításra irányuló indítványban

⁴ A jelenlegi eljárási törvény, a 2017. évi XC. törvény 239. § (1)–(2) bekezdése ezt már úgy szabályozza, hogy a bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazása legfeljebb 90 napra engedélyezhető, amely *alkalmanként* legfeljebb 90 nappal meghosszabbítható, ugyanakkor az érintett személlyel szemben bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazása *összesen* már akár 360 napig is engedélyezhető.

az ügyész az eredetileg kérelmezetthez képest újabb eszközt vagy módszert, vagy újabb érintettet jelöljön meg. Azonos ügyben újabb módszer vagy eszköz engedélyezése azonban nem indította újra a törvényes határidőket, mert ez a joggal való visszaélés lett volna, hiszen gyakorlatilag a titkos adatszerzés végtelenítésének eredményezésével járt volna együtt.

A fenti adatokból ugyanakkor megállapítható volt, hogy a titkos adatszerzés az adott ügyben nem kétszer 90 napig, hanem törvénysértő módon összesen háromszor 90 napig lett engedélyezve (elrendelve az első 90 napra, meghosszabbítva újabb 90 nappal, majd ismét elrendelve 90 napra). Mindezek alapján az utolsó időszak, azaz a 2009. október 10. napja és 2010. január 7. napja közötti harmadik 90 nap alatt végzett titkos adatszerzés anyaga nem volt felhasználható az ügyben – az elsőfokú bíróság álláspontja szerint – bizonyítékként.

Az akkori eljárási törvény behatárolta azt az időtartamot, amelyen belül a titkos adatszerzés folytatható volt. Ennek megfelelően a nyomozási bíró legfeljebb 90 napra engedélyezhette az alkalmazást, amelyet ismételt indítványra ugyancsak legfeljebb 90 nappal meghosszabbíthatott. Az akkori eljárási törvény emellett azt is egyértelművé tette, hogy a meghosszabbításra is kizárólag csak egyetlen alkalommal kerülhetett sor. Titkos adatszerzés engedélyezése esetén az eljáró bíróságnak minden esetben vizsgálnia kellett azt, hogy annak maximális, kétszer 90 napos időtartamának leteltét követően további hosszabbításra már ne kerülhessen sor, kérelmezése esetén pedig az esetleges újabb titkos adatszerzés engedélyezésére irányuló indítvány ne vezethessen a titkos adatszerzés időtartamára vonatkozó előírások kijátszásához.

Az adott ügyben már 2006. évtől folyt titkos információgyűjtés, 2009. áprilisban pedig ugyanazon bűncselekmények gyanúja alapján és a titkos információgyűjtés eredményének ismeretében rendelték el a nyomozást. Ennek a nyomán folyt utána a titkos adatszerzés is a nyomozás elrendelésétől, 2009. április 15-től kezdve, majd miután letelt annak a törvényben megszabott 90 napja, 2009. július 13-án a határideje újabb 90 nappal meghosszabbításra került. Erre figyelemmel az adott büntetőügyben a titkos adatszerzést legfeljebb 2009. október 10. napjáig lehetett törvényesen végrehajtani, azt követően a folytatásának nem lehetett helye.

A Fővárosi Törvényszék ítéletét a Fővárosi Ítéletábla mint másodfokú bíróság felülbíráta, amelynek során alapvetően osztotta az elsőfokú bíróságnak a titkos adatszerzés eredményét kizáró álláspontját. A 3.Bf.43/2017/37. számú másodfokú ítéletében az ítéletábla kifejtette, hogy a másodfokú bíróság is egyetértett azzal, hogy a 2009. október 9. napján új ügyszámon ismételten elrendelt nyomozás – egy névtelen bejelentőnek a 2009. október 9. napján közölt feljelentése nyomán – nem volt megalapozott, mert a megküldött névtelen feljelentés lényegében semmilyen új, addig nem ismert tényadatot vagy konkrétumot nem tartalmazott. A fentiek alapján az ítéletábla is – egyezően az elsőfokú bíróság álláspontjával – csupán a 2009. október 10. napjáig terjedő időig találta felhasználhatónak a titkos adatszerzés eredményét, az azt követő részét pedig, az elsőfokú bírósághoz hasonlóan, ő maga is elvetette.

3. A leplezett eszközök alkalmazását megengedő bűncselekményi kör megsértése

Mind a korábbi, mind pedig a jelenlegi büntetőeljárás törvény egyértelműen behatárolja azt a *bűncselekményi kört*, amely elkövetésének felderítésére a leplezett eszközök alkalmazhatók. Ezt jelenleg a 2017. évi XC. törvény 234. §-a, míg korábban az 1998. évi XIX. törvény 201. §-a szabályozta, amelynek egyes részletei igen, azonban az alapelvei az idők során nem változtak. Ennek megfelelően főszabályként – több kivétel mellett – az *öt évig terjedő* vagy annál súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmény (volt) az a kategória, amelynek esetében a titkos adatszerzés alkalmazható lehet (bizonyos esetekben a *három évig terjedő* szabadságvesztéssel büntetendő, szándékosan elkövetett bűncselekmények esetén is van/volt az alkalmazásra lehetőség, de a konkrétan itt felhozott esetben nem ez volt a helyzet).

Utalni kell továbbá a korábbi eljárási törvénynek – a konkrét eset szempontjából releváns – azon rendelkezésére is (1998. évi XIX. törvény 206. §), hogy a titkos adatszerzés eredménye főszabályként csak *annak a bűncselekménynek a bizonyítására és azzal szemben* volt felhasználható, amely miatt, és akivel szemben a titkos adatszerzést a bíróság engedélyezte. Ez alól kivételként azt a lehetőséget fogalmazta meg a korábbi büntetőeljárás törvény, hogy *akivel szemben* a titkos adatszerzést a bíróság engedélyezte, a titkos adatszerzés eredménye *olyan bűncselekmény bizonyítására is* felhasználható volt, amelyet az engedélyben nem jelöltek meg, feltéve, hogy a titkos adatszerzés az eljárási törvény 201. §-ban meghatározott feltételei ez utóbbi bűncselekmény tekintetében is fennálltak. Másrészt viszont, *annak a bűncselekménynek a bizonyítására*, amely miatt a titkos adatszerzést a bíróság engedélyezte, a titkos adatszerzés eredménye *minden elkövetővel szemben* felhasználható volt. A szabályozást módosító 2006. évi LI. törvény 95. §-ához fűzött törvényi indokolás szerint – a 206. § létrejövő (3)–(6) bekezdése értelmében – a titkos adatszerzés eredményének felhasználhatósága az engedélyben meghatározott személyhez, illetőleg az engedélyben meghatározott bűncselekményhez kötött. Ennek eredményeképpen, ha a büntetőeljárás olyan személy ellen folyt, akit az engedélyben nem jelöltek meg, és az engedélyben a gyanúsítás tárgyát képező bűncselekmény sem volt feltüntetve – a célhoz kötöttség követelményére figyelemmel –, a titkos adatszerzés eredménye e személlyel szemben nem volt felhasználható.⁵

A Fővárosi Ítéletábrla az ugyancsak a 3.Bf.43/2017/37. számú másodfokú ítéletében kifejtette azt is, hogy az eljárási törvénynek visszaható ereje nincsen, tehát az adott ügyben folytatott információgyűjtés, illetve adatszerzés eredményének

⁵ Mindezt jelenleg a hatályos 2017. évi XC. törvény 252–253. §-a már sokkal részletesebben szabályozza, amely különbséget tesz az engedélyben szereplő személynek az engedélyben megjelölt bűncselekménye, az engedélyben szereplő személynek az engedélyben *nem* megjelölt bűncselekménye, az engedélyben *nem* szereplő személynek az engedélyben megjelölt bűncselekménye és az engedélyben *nem* szereplő személynek az engedélyben *nem* megjelölt bűncselekménye között is, ám ez az eltérés a konkrét esetben nem releváns.

felhasználhatóságával kapcsolatban az információgyűjtés idején hatályos törvényi szabályozás betartását kellett vizsgálni. A titkos információgyűjtés, illetve titkos adatszerzés idején hatályban volt eljárás törvény szerint öt évig terjedő vagy ennél súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmény, avagy üzletszerűen vagy bünszövetségben elkövetett, három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt volt helye titkos eszközök alkalmazásának.⁶ Az eljárási törvényben felsorolt bűncselekmények között a korabeli időben a vád tárgyát képező vesztegetés nem szerepelt, titkos információgyűjtés vagy adatszerzés tehát csak a vesztegetés öt évig terjedő vagy ennél súlyosabb, avagy három évig terjedő, ám üzletszerűen vagy bünszövetségben elkövetett változatai esetén volt alkalmazható.

Az ügyben érintett vádlottak egy részét az ügyészség az elkövetés idején hatályban volt 1978. évi IV. törvény 254. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (2) bekezdés szerint minősülő vesztegetés büntetettével vádolta, amely bűncselekmény büntetési tétele az elkövetési időben három évig terjedő szabadságvesztés volt, a korabeli büntető törvénykönyv szerint e bűncselekménynek ugyanakkor sem bünszövetség, sem üzletszerűség miatti minősítő körülménye nem volt. Mindezek alapján a másodfokú bíróság kimondta, hogy az érintett vádlottak esetében a titkos információgyűjtés eredménye nem használható fel, mert a korabeli eljárási törvény 206/A. § (1) bekezdés a) pontja szerint a bűnüldözési célból folytatott bírói engedélyhez kötött titkos információgyűjtés eredménye a büntetőeljárásban csakis akkor volt felhasználható, ha a titkos adatszerzés engedélyezésének a törvényben meghatározott feltételei (201. §) a bizonyítani kívánt bűncselekmény tekintetében is fennálltak. Ugyanígy a titkos adatszerzés eredményénél – figyelemmel a büntetési tételre – csak azon vádlottak esetében volt felhasználható a beszerzett információ, akiknél az üzletszerűség, illetve a bünszövetség megállapíthatósága, avagy a büntetési tétellel fenyegetettség öt éves határa megvalósult. Akiknél pedig mindez nem forgott fenn, a titkos adatszerzés eredménye e szabály miatt nem volt igénybe vehető.

4. A leplezett eszközök alkalmazását korlátozó személyi köri tilalom megsértése

Mind a korábbi, mind pedig a jelenlegi büntetőeljárási törvény szintén egyértelműen rögzíti azt a *személyi kört* is, akik elkövetésének a felderítésére a leplezett eszközök alkalmazhatók. Ezt jelenleg a 2017. évi XC. törvény 254. §, míg korábban az 1998. évi XIX. törvény 206. § (6) bekezdése szabályozta, amelynek alapelvei az idők során ugyancsak nem változtak. Ennek megfelelően bizonyítékként nem volt felhasználható a titkos adatszerzés eredménye a korábbi eljárási törvény szabályozása szerint, ha a titkos adatszerzés érintettje – anélkül, hogy azt a bíróság engedélyezte volna – az ügyben eljáró védő, illetőleg olyan személy volt, aki tanúként nem

⁶ 1998. évi XIX. tv. 201. § (1) bek. a) és b) pont.

hallgatható ki, vagy a vallomástételt a 82. § (1) bekezdése alapján megtagadhatja. A hatályos eljárási törvény pedig mindezt akként tartalmazza – annak csak a főbb rendelkezéseit itt meghivatkozva –, hogy bizonyítékként nem lehet felhasználni a bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz alkalmazásának eredményét, ha az érintett *olyan védőként eljáró személy*, akivel szemben a 357. § alapján, vagy az érintett *olyan hozzátartozó*, akivel szemben a 343. § és a 357. § alapján bírói engedélyhez kötött leplezett eszköz nem lett volna alkalmazható.

A Fővárosi Törvényszék a 22.B.1782/2010/97. számon hozott ítéletében a titkos adatszerzés eredményének egy részét a garanciális szabályok megsértésére hivatkozva – mivel a titkos információgyűjtést a nyomozás elrendelése után is folytatták – kizárta a bizonyítékok köréből.

Az adott ügyben a nyomozás elrendelésére 2007. november 29. napján került sor a 2007. november 20. napján a nyomozó hatósághoz eljuttatott névtelen levél alapján. Az ügy két vádlottjával szemben 2008. május 14-től 2009. február 7-ig titkos információgyűjtést engedélyezett a nyomozási bíró egy olyan ügyben, amelyben a nyomozást már elrendelték.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében kifejtette, hogy feltéve, ha elfogadnánk azt a gondolatot, hogy e két vádlottra nem vonatkozott a már elrendelt nyomozás, velük szemben ettől függetlenül folyt egy titkos nyomozás, amelyre a nyomozó hatóság több ízben utalt, úgy a titkos információgyűjtés eredményének felhasználhatóságáról rendelkező akkori büntetőeljárási törvény 206/A. § (1) bekezdés *b*) pontjában írt feltétel sem valósult meg, nevezetesen, hogy az eredményeket abban az esetben lehetett volna csak felhasználni, ha az információgyűjtést végző szerv a feljelentési kötelezettségének haladéktalanul eleget tett volna. A rendelkezésre álló iratokból kétséget kizáróan meg lehetett azonban állapítani, hogy ilyenre nem került sor.

Ezt az álláspontot erősítette továbbá az a tény is, hogy az érintett két vádlottal szemben 2008. december 5-től – 90 napra – engedélyezték a titkos adatszerzés lefolytatását. Ez arra utalt, hogy maga a nyomozó hatóság is úgy ítélte meg, hogy e vádlottakkal szemben folyamatban van a nyomozás. Ebből adódott az a helyzet, hogy a két vádlottal szemben 2008. december 5. és 2009. február 7. közötti időszakra bírói engedéllyel rendelkeztek titkos adatszerzésre és titkos információgyűjtésre egyaránt, aminek értelemszerűen a vádlottak őrizetbe vétele idejéig volt realitása, vagyis 2008. december 17-ig, azonban ez nem változtatott azon a tényen, hogy egy adott időszakban ugyanazon terhelre mindkét titkosszolgálati eszköz engedélyezett volt.

Ezek összevetéséből következett tehát, hogy az elsőfokú bíróság a két érintett vádlott esetében a 2008. május 8. és a december 5. közötti időszakban a titkos információgyűjtés eredményét kirekesztette a bizonyítékok köréből. A bíróság álláspontja szerint ezt a problémát nem lehetett úgy értelmezni, hogy a nyomozó hatóság az által csupán formai hibát ejtett, amikor a már folyamatban lévő nyomozás során nem tért át a titkos információgyűjtésről a titkos adatszerzésnek a szabályaira. A titkos eszközök alkalmazásának szabályait, annak alkalmazását – a bíróság álláspontja szerint – nem lehet nagyvonalúan kezelni és ilyen szabályszegéseket csupán

formai hibaként minősíteni. A bíróságnak tehát az volt a döntése, hogy mivel a két érintett vádlottal szemben elrendelt titkos információgyűjtés a jogszabályok ellenére lett elrendelve, ennek következtében azt kirekesztette a bizonyítékok köréből.

A Fővárosi Törvényszék ítéletét a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság felülbírálta, amelynek során nem osztotta az elsőfokú bíróságnak a titkos adatszerzés eredményét kizáró álláspontját. A 3.Bf.267/2013/10. számú másodfokú ítéletében az ítéltábla kifejtette, hogy tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a lehallgatási időszak egyik részében beszerzett titkos információgyűjtés eredményéről azt állapította meg, hogy az nem használható fel, mivel annak elrendelésére törvénysértőn került sor, ezért azt kirekesztette a bizonyítékok köréből.

A másodfokú bíróság rögzítette, hogy bírói engedélyhez kötött titkos adatszerzés, ahogyan arra az elsőfokú bíróság is hivatkozott, a vádlott érdekeinek sérelmével jár, hiszen alapvető (így a magán- és családi élet, az otthon, a kapcsolattartás és a jó hírnév tiszteletben tartásának és a személyes adatok védelméhez való) jogokat sért, amelyek korlátozására csak szűk körben, meghatározott eljárási rendben, a szükségesség és arányosság követelményének szem előtt tartásával kerülhet sor. Ha e garanciális szabályokat a hatóság az eljárása során megsérti, az adatszerzésnek azon része, amely terhelő tényeket tartalmaz, valóban nem használható fel.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint azonban a garanciális szabályok megsértésével beszerzett adatszerzés eredménye felhasználható, amennyiben az nem a vádlott bűnösségét alátámasztó, hanem éppen ellenkezőleg, a vádlottat mentő tényeket tartalmaz. Mindezekre tekintettel indokoltnak tartotta a konkrét ügyben megvizsgálni azt, hogy az ügyészség által megjelölt telefonlehallgatás és helyiségmegfigyelés eredményének van-e esetleg olyan része, amely a vádlottak által megvalósított cselekmény megítélése tekintetében nem terhelőnek minősül. Ennek különösen az adott büntetőügyben (hivatali visszaélés) megállapítható célzat vizsgálata körében volt jelentősége, ugyanis amennyiben a bírói engedélyhez kötött titkos adatszerzés eredménye sem támasztja alá azt, hogy a vádlottak jogtalan előny okozásának szándékával cselekedtek, ez a cselekmény jogi megítélését is nagymértékben befolyásolhatja.

Éppen ezért a Fővárosi Ítéltábla a törvényszék hivatkozott ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította, amelynek a megismélt eljárására előírta, hogy vizsgálat tárgyává kell tenni a bírói engedélyhez kötött titkos adatszerzés azon eredményét, amelyet az ügyészség indítványában megjelölt, kizárólag arra, hogy azok a vádlottakra nézve mentő adatokat tartalmaznak-e, kiemelve e körben, hogy a terhelő adatok hiánya is ezt jelenti.

Összefoglalóan tehát megállapítható, hogy a másodfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a garanciális alapelvek megsértésével beszerzett bizonyítékok – adott esetben lehallgatási anyagok – a vádlottak terhére ugyan nem, de a javukra felhasználhatók, azon esetekben, ha az abból kitűnő információk rájuk nézve mentő bizonyítékokat jelentenek.

Ezen elvi határozat tartalmából kiindulva egy másik büntetőügyben, a Fővárosi Törvényszék a 25.B.614/2017/82. számú ítéletében egy olyan elvi probléma felmerülésével szembesült, hogy az ügyben érintett egyik vádlott azzal az észrevétellel élt, hogy az ő ártatlanságát azon lehallgatási közlemények igazolják, amelyeket egy vádlott-társa a hozzátartozóival folytatott.

Az általa hivatkozott lehallgatási közleményekről megállapítható volt, hogy azokban a vádlott a – Btk. szerinti – hozzátartozóival (édesapja, felesége, édesanyja) beszélt, emiatt azokra nézve a rögzítésük idején hatályban volt 1998. évi XIX. törvény 206. § (6) bekezdése – de ugyanígy a jelenleg hatályos eljárási törvény – alapján is felhasználási tilalom állt fenn, figyelemmel arra, hogy a vádlott olyan személyekkel beszélt, akiknek tanúzási mentességi joga volt [„a titkos adatszerzés érintettje olyan személy, aki a vallomástételt a 82. § (1) bekezdése alapján megtagadhatja”].

A bírói gyakorlat szerint azonban – állapította meg itt is a bíróság – a garanciális szabályok megsértésével beszerzett adatszerzés eredménye felhasználható, amennyiben az nem a vádlott bűnösségét alátámasztó, hanem éppen ellenkezőleg, a vádlottat mentő tényeket tartalmaz. Mindezekre tekintettel – mivel a vádlott e beszélgetésekre hivatkozott, mint az ő érintettségét cáfoló körülményekre – a bíróság az érintett beszélgetéseknek az anyagát érdemben vizsgálta, felhasználásuk azonban már mérlegelés kérdése, hogy valóban tartalmaz-e mentő információt.

5. Összefoglalás

A fentiekben bemutatott konkrét bírósági határozatok megállapításai alapján könnyen belátható, hogy a titkos információgyűjtés, illetőleg a leplezett eszközök alkalmazásának eredményeképpen a hatóságok tudomására jutott információk megléte önmagában még nem lehet elég a bűncselekmény bizonyítására. Mindehhez az is szükséges, hogy a bizonyítékok beszerzése a törvényben előírt garanciák megtartásával és azoknak a keretei között történjen. Ellenkező esetben ugyanis hiába egy eredményes nyomozás, illetőleg hiába áll rendelkezésre a kívánt bizonyíték, azt a bíróság nem fogja tudni figyelembe venni a döntés meghozatalakor.

Mindezek mellett ki kell emelni azt is, hogy noha a jelen dolgozatban felsorolt – mulasztások és eljárási szabálysértések miatt a titkos információgyűjtés, illetve a titkos adatszerzés során beszerzett információk bizonyítékok köréből történő kizárását bemutató – jogesetek nagyrészt még a régi büntetőeljárási törvény hatálya alatt születtek, a jelenleg hatályos eljárási törvény még konkrétabb és szigorúbb korlátok közé szorítja a titkos információgyűjtés és a leplezett eszközök használatát (akár az eljárási határidők, akár az alkalmazhatósági kör tekintetében is).

Ugyancsak hasznos és hiánypótló újítása az új büntetőeljárási törvénynek továbbá az is, hogy lehetővé teszi például az engedélyben nem szereplő személynek az engedélyben nem megjelölt bűncselekménye vonatkozásában – azaz az eredetileg más személynek a megismert információktól eltérő bűncselekménye kapcsán vég-

zett lehallgatása során – is a beszerzett adatok bizonyítékként történő felhasználását, amihez azonban szigorú alkalmazási feltételeket és valóban rövid tartamban meghatározott eljárási határidőket is társít, annak érdekében, hogy a célhoz nem köthető eredmény felhasználása a szükséges eljárási garanciák mellett történjen.

A büntetőeljárás törvény által is biztosítani kívánt eljárási garanciák kapcsán végezetül érdemes utalni arra, hogy Frank La Rue, az ENSZ lelkiismereti és véleménynyilvánítási szabadság előmozdításáért és védelméért felelős különleges előadója a 2013. évi jelentésében a leplezett eszközökkel összefüggésben milyen megállapításokat és ajánlásokat fogalmazott meg. Egyrészt kiemelte, hogy a kommunikációs technikák és technológiák jelentős fejlődésen mentek keresztül, így az is megváltozott, ahogyan az államok megfigyelik a kommunikációs csatornákat. Az államok ezért kötelesek újragondolni a kommunikáció megfigyeléséről alkotott képüket és szabályozásukat, és kötelesek úgy módosítani a gyakorlatukat, hogy biztosítható legyen az egyének emberi jogainak tiszteletben tartásának és védelmének. Másrészt hangsúlyozta, hogy az államok nem biztosíthatják, hogy az egyének szabadon kereszenek és fogadjanak információkat és kifejezzék véleményüket, ha nem tartják tiszteletben, nem védik, és nem erősítik a magánélethez való jogukat. A magánélethez és a véleményszabadsághoz való jog összefonódott és kölcsönösen függ egymástól; az egyik sérelme a másik sérelmét vonhatja maga után, de lehet annak a következménye is. A privát, biztonságos és névtelen kommunikációt garantáló, megfelelő szabályozás és jogi normák hiányában például az újságírók, emberi jogi aktivisták és bejelentők nem lehetnek biztosak abban, hogy kommunikációjukat nem ellenőrzi az állam. Kifejtette továbbá – ajánlások megfogalmazása mellett –, hogy ahhoz, hogy teljesíthessék az emberi jogokra vonatkozó kötelezettségeiket, az államok kötelesek biztosítani, hogy a kommunikáció megfigyelését szabályozó keretrendszer a szólás-szabadsághoz és a magánélethez való jog tiszteletére épüljön.⁷

IRODALOMJEGYZÉK

- Bodor Tibor – Csák Zsolt – Máziné Szepesi Erzsébet – Somogyi Gábor – Szokolai Gábor – Varga Zoltán: *Nagykommentár a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényhez*. Budapest, Wolters Kluwer, 2012.
- EJEB 2016.37138/14. *Szabó és Vissy kontra Magyarország*. Online: <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/1/id/A16H0038.EJB/ts/10000101/>
- Rue, Frank: *A vélemény- és véleménynyilvánítás szabadságához való jog előmozdítása és védelme*. United Nations Digital Library, A/68/362. Online: digitallibrary.un.org
- Tóth Mihály: Néhány időszerű garanciális kérdés a titkos nyomozati (felderítési) eszközök eredményének felhasználása köréből. *Büntetőjogi Szemle*, (2016), 1–2. 92–97.

⁷ EJEB 2016.37138/14. Szabó és Vissy kontra Magyarország. Lásd: <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/1/id/A16H0038.EJB/ts/10000101/>

ABSTRACT

Problems of Legal Interpretation Encountered with the Collection of Secret Information and the Use of the Results of the Application of Covert Devices - In the Light of Case Law

Gábor STEINER

In the course of the collection of secret information and the use of covert devices, and then in the use of their results, there may be procedural errors and omissions that make it impossible to use the evidence they have obtained. These are mainly due to non-compliance with statutory deadlines, exceeding time-limits and unlawfully extending the scope of application, both in terms of acts and persons. In my present study I intend to present the most common of these cases, supported by concrete examples.

Keywords: *covert devices, secret data acquisition, secret information collection, judicial permission, result, use, court, time limit*